

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

Освітня програма «**Польська мова і література та англійська мова**»

Спеціалізація **035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська**

Спеціальність **035 Філологія**

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри.
Протокол № 1
від 28 серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лексикологія.
Викладач (-і)	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Стефурак Роксолана Іванівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
Е-mail викладача	roksolana.stefurak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://surl.li/veequeu
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та зрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс за вибором «Лексикологія» є одним із важливих складників програми підготовки бакалаврів факультету філології, оскільки на знаннях лексико-семантичного багатства рідної мови базується розвиток комунікативних навичок філолога. Ґрунтовне оволодіння сучасною українською літературною мовою (зокрема її лексико-семантичним рівнем) необхідне для успішної комунікативної діяльності, редагування оригінальних та перекладних текстів чи в інших сферах можливої професійної діяльності філологів</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета ВК – дати студентам теоретичні знання із сучасної української літературної мови (зокрема з лексикології), допомогти їм практично оволодіти літературними нормами (зокрема лексичними, стилістичними), спрямувати навчальний потенціал студентів на розширення їх лексичного запасу. Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечити фахову підготовку студентів із сучасної української мови (зокрема з лексикології); • ознайомити студентів з актуальними проблемами лексикології; • розглянути лексичну систему мови, її базові одиниці; 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Під час вивчення ВК «Лексикологія» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення та редагування текстів різних жанрів і стилів державною мовою.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.

Практичні заняття	18 год.		
Самостійна робота	60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Четвертий	035 Філологія	Другий	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Поняття про лексичну систему.	2	3	12
Тема 2. Полісемія, моносемія, терміни сучасної української мови.	2	3	12
Тема 3. Питома українська і запозичена лексика у складі української мови.	2	4	12
Тема 4. Активна і пасивна лексика.	2	3	12
Тема 5. Стилiстично нейтральна і маркована лексика української мови.	2	3	12
Тема 6. Українські слова в інших мовах світу. Повний лексичний аналіз номінативної одиниці мови.	2	2	12
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема:</p> <ol style="list-style-type: none"> 50 балів – оцінки за відповіді на парах, різні поточні завдання тощо (оцінки виставляються у 5-бальній шкалі). 30 балів – залікове завдання. Здійснити повний лексичний аналіз номінативної одиниці мови і презентувати його на одному з практичних занять. 20 балів – підсумкове тестування за допомогою Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності ПНУ (https://surl.li/veeqeu). 		
Вимоги до письмових робіт	Див. вище.		
Практичні заняття	Вивчення і повторення теоретичних питань із опрацьованих тем курсу на лекціях, а також презентації індивідуальних студентських завдань і проєктів.		

Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час практичних занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених занять, оцінки, які отримав студент за усні та письмові відповіді, контроль самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік (підсумкове тестування за допомогою Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності ПНУ: https://surl.li/veeqeu

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бабій І. О., Голянич М. І., Стефурак Р. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. 2-ге вид, виправ. і доповнен. Івано-Франківськ : Прикарпат нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. 336 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18944>
2. Бондар О. І. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 368 с.
3. Varvaruk I., Solowij U., Stefurak R., Ivanyshyn N., Dzhochka I. Mapping conceptual spaces in contemporary linguistic studies: Insights from lexical analysis // Research Journal in Advanced Humanities, 2023. 4(4). 75–89. <https://d-forms.pnu.edu.ua/data-records/65661fbb69472b78cfd88f91>

4. Голянич М.І., Стефурак Р.І. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір: навчальний посібник для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Польська мова і література), 035 Філологія (Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська). Івано-Франківськ: Голіней, 2020. 374 с. <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/5810>
5. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Харків : «Основа», 2009. 191 с.
6. Стефурак Р. І., Романська О. Д. Лексичні засоби вираження концепту «війна» в поетичному тексті Ольги Слоновьовської. Актуальні проблеми науки, освіти та суспільства в ХХІ столітті: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Кременчук, 22 червня 2023 р.): у 3 ч. Кременчук: ЦФЕНД, 2023. Ч. 2. 59 с. С. 51 – 52.
7. Стефурак Р.І. Лексичні засоби вираження образності в поетичному тексті Богдана Томенчука. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 4. Частина 1. 2022. С. 72–76.
8. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / за заг. ред. акад. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1973. 440 с.
9. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ [та ін.]. Київ : Вища школа, 2002. 439 с.
10. Українська мова : енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. [та ін.]. [2-ге вид., випр. і доп.]. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. Бажана, 2004. 824 с.

Викладач:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

Роксолана СТЕФУРАК